



---

71 §	<b>Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kaivoslain muuttamisesta</b>
<b>Dnro</b>	KMO/546/03.00.00.00/2022
<b>Tiivistelmä</b>	Lautakunta antaa Kuusamon kaupungin lausunnon kaivoslain muuttamisesta.
<b>Päätösehdotus</b>	Yhdyskuntatekniikan lautakunta antaa alla olevan lausunnon luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi kaivoslain muuttamisesta.
<b>Päätös</b>	<p>Keskustelun kuluessa jäsen Anna Kantola teki seuraavanlaisen muutosehdotuksen: ” Muutetaan viimeinen kappale,</p> <p>Lisäksi kaivoslain muutoksessa tulisi painottaa vesien tilan turvaamista vesilain menettelyistä huolimatta, vaikka kaivoslaki ei voikaan syrjäyttää muuta lainsäädäntöä. Vesilain mukainen intressivertailu ei ole siihen riittävä. Kuusamon osalta on pinta- ja pohjavesien tilan suojeleminen ensiarvoista. Vesien suojelun tärkeyttä kaivostoiminnan yhteydessä ei voi korostaa liikaa.”</p> <p>Varajäsen Heikki Ketola kannatti Anna Kantolan esitystä.</p> <p>Koska oli tehty pohjaehdotuksesta poikkeava kannatettu esitys, puheenjohtaja määräsi suoritettavaksi nimenhuutoäänestyksen, jossa pohjaehdotus on JAA ja Anna Kantolan esitys on EI.</p> <p>Äänestystapa hyväksyttiin.</p> <p>Suoritetussa äänestyksessä annettiin 10 JAA-ääntä (Hiltula Hannu, Hokkanen Milja, Hokkanen Tero, Kallunki Heikki, Mustonen Markku, Määttä Juhani, Pitkänen Liisa, Vanttaja Tuija, Kämäräinen Timo, Säkkinen Jaana) 4 EI-ääntä (Kantola Anna, Tornberg Kaarina, Pitkänen Harri, Ketola Heikki).</p> <p>Puheenjohtaja totesi äänestyksen perusteella yhdyskuntatekniikan lautakunnan hyväksyneen esittelijän pohjaehdotuksen äänin 10-4.</p> <p>Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.</p>
<b>Esittelyteksti</b>	Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kaivoslain muuttamisesta on ollut lausuntokierroksella 3.3.- 12.4.2022, mutta kunnat ovat jääneet epähuomiossa pois lausuntopyynnön jakelulistalta. Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa kunnilta 18.5.2022 mennessä. Lisääaikaa pyydettiin, mutta sitä ei voitu myöntää asian nopean etenemisen vuoksi.



Lausuntopyynnön johdannon mukaan esitys perustuu pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman strategiseen kokonaisuuteen "Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi" ja sen tavoitteeseen parantaa kaivosten ympäristönsuojelua. Esityksen tavoitteena on ympäristönsuojelun tason parantaminen, kaivosten toimintaedellytysten varmistaminen sekä paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantaminen. Lisäksi esityksellä parannetaan lupamenettelyjen toimivuutta.

Lakiin tehtävät muutokset on tiivistetty johdannossa. Johdanto on esityslistan liitteenä. Täydennyslausuntopyyntö kokonaisuudessaan löytyy linkistä

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=406b2d99-e20b-4fcc-a781-e7c8b9b7673c>

Lausunto

Kunnille annettu lausumisaika on liian lyhyt.

Esityksessä ehdotetaan kaivosviranomaiselle uusia velvoitteita ja työmäärän lisäystä, mm. hankkeeseen ryhtyvän neuvonta, mutta luvassa olisi myös lisäresurssia vuoden 2023 valtion talousarvioon.

Hankkeeseen ryhtyvälle esitetään useita uusia velvoitteita ja maksuja, mm. hehtaariperusteista varausmaksua varaajalle (vero). Maksulla on tarkoitus saada rajattua varausalueiden kokoa. Kaivosluvan haltijan vakuusvaatimusten laajeneminen aiheuttaa kustannuksia. Velvoitteiden arvioidaan aiheuttavan kustannusrasitusta kaivostoimialalle (lupamaksut, kaavoituskulut). Uutena olisi tulossa myös velvoite järjestää malminetsintä ja kaivostoiminnan osalta kuulemistilaisuuksia vuosittain.

Kuntalaisen ja maanomistajan näkökulmasta tiedonsaantioikeutta parannettaisiin vuosittain pidettävillä avoimilla yleisötilaisuuksilla, joiden järjestäminen kuuluisi malminetsintäluvan hakijalle/kaivosluvan haltijalle ja kaivosviranomaiselle.

Maanomistajan aseman parantamiseksi ja alueen asukkaiden kokemien haittojen vähentämiseksi ehdotetaan tiukennuksia malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskeviin edellytyksiin. Muun muassa maanomistajien suostumusta edellytetään, kun malminetsintälupa on ollut voimassa kymmenen vuotta. Riittäisi, että ne alueen hallinnasta vastaavat viranomaiset tai laitokset tai kiinteistöjen omistajat, jotka omistavat vähintään puolet malminetsintäalueen kokonaispinta-alan käsittävistä kiinteistöistä antaisivat suostumuksensa. Tältä osin esitys on epätasapuolinen pieniä maanomistajia kohtaan, koska heiltä ei edes kysyttäisi. Kaivosviranomaisen myöntämä lupa antaa tehdä voimakkaampia etsintätoimenpiteitä, jotka pienmaan-



omistajan maille olisi uuden säännöksen mukaan mahdollista tehdä joka tapauksessa ilman suostumustakin.\_

Malminetsintäluvan myöntämisen esteitä koskevan pykälän 46 1. momenttiin olisi esitetty esteeksi kohdassa 8) alue, jossa luvan mukainen toiminta aiheuttaa olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle. Lisäksi esteitä olisivat kohdassa 6) alue, jossa luvan mukainen toiminta vaikeuttaisi oikeusvaikutteisen kaavan toteuttamista; ja kohdassa 7) alue, jonka osalta kunta vastustaa luvan myöntämistä kaavoituksesta johtuvasta tai muusta alueiden käyttöön liittyvästä painavasta syystä, jollei tärkeä yleinen etu edellytä luvan myöntämistä. Kohdan 7) viimeinen lause mahdollistaisi malminetsinnän kunnan vastustuksesta huolimatta.

Kunnan näkökulmasta kannatettavia asioita ovat mm.:

- Kaivostoiminnan perustuminen yleis- tai asemakaavaan. Lain 47 §:ään ehdotetaan lisättäväksi: *Kaivostoiminnan tulee perustua maankäyttö- ja rakennuslain mukaiseen voimassa olevaan yleiskaavaan tai asemakaavaan, jossa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty.*
- Ehdotetut muutosesitykset, joiden tarkoituksena on huomioida maisemalliset ja ympäristölliset sekä luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset entistä vahvemmin kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa.
- Tiukennukset kaivoslain mukaiseen vakuussäätelyyn ja muutoksia kaivostoiminnan lopettamista koskevaan sääntelyyn siten, että kaivoksen vaiheittainen sulkeminen otetaan huomioon kaivostoiminnan aikana entistä paremmin ja kaivoksen lopullinen sulkeminen toteutetaan vastuullisesti.
- Ympäristönsuojelun tason parantamiseksi hallituspuolueet ovat sopineet lisäksi malminetsintää koskevasta kiellosta kansallis- ja luonnonpuistoissa sekä valtion muilla luonnonsojelualueilla sallitun malminetsinnän edellytysten tiukentamisesta. Kyseiset ehdotukset tulevat sisältymään luonnonsojेलulakia koskevaan hallituksen esitysluonnokseen. Useat muutkin lait säätelevät kaivostoimintaa kaivoslain lisäksi. Kaivosalaan vaikuttavia lakeja ollaan muuttamassa samaan aikaan. Kuitenkaan näiden lakien tulevat säännökset eivät ole nyt tiedossa. Lakien välistä toimivuutta ja termejä tulee tarkastella kokonaisuutena. Lakimuutosten suorat ja epäsuorat yhteisvaikutukset tulisi arvioida kokonaisuutena.

Kainuun ELY-keskus on lausunut mm. kaivoslain muutoksen, ympäristönsuojelulain ja luonnonsojेलulain suhteesta, että kaivostoiminnanharjoittajan velvollisuuksia ja toiminnan lupamääräyksiä koskevan ympäristönsuojelullisen vaatimustason



tulisi olla sama läpileikkaavasti koko kaivoksia koskevassa lainsäädännössä ja edellyttää tältä osin lainsäätäjältä suurta huolellisuutta. Kuusamon kaupunki yhtyy Kainuun ELYn lausuntoon.

Lisäksi kaivoslain muutoksessa tulisi painottaa vesien tilan turvaamista vesilain menettelyistä huolimatta, vaikka kaivoslaki ei voikaan syrjäyttää muuta lainsäädäntöä. Vesilain mukainen intressivertailu ei ole siihen riittävä. Kuusamon osalta on pinta- ja pohjavesien tilan suojeleminen ensiarvoista. Vesien suojelun tärkeyttä kaivostoiminnan yhteydessä ei voi korostaa liikaa.

<b>Päätöshistoria</b>	-
<b>Liitteet</b>	Lausuntopyyntöön liittyvä Johdanto
<b>Oheismateriaali</b>	-
<b>Esittelijä</b>	Yhdyskuntajohtaja Jarkko Tammi, p. 040 564 5716
<b>Lisätietoja</b>	Valmistelija: kaavoitusarkkitehti Leavuokko Alavuotunki, p. 040 825 5173
<b>Tiedoksi</b>	TEM Maankäyttö
<b>Muutoksenhakuohjeet</b>	Ei muutoksenhakuoikeutta



Kirje

20.4.2022

VN/12316/2019  
VN/12316/2019-TEM-325

Jakelun mukaan

# Täydennyslausuntopyyntö kunnille: luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kaivoslain muuttamisesta

## Johdanto

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kaivoslain muuttamisesta on ollut lausuntokierroksella 3.3.-12.4.2022. Valitettavasti kunnat ovat jääneet epähuomiossa pois lausuntopyynnön jakelulistalta. Lausuntokierroksesta tiedotettiin myös eri kanavien kautta, ja osa kunnista onkin toimittanut lausunnon hallituksen esitysluonnoksesta. Työ- ja elinkeinoministeriö haluaa kuitenkin vielä erikseen kohdistaa lausuntopyynnön kunnille lausuntoajalle 20.4.-18.5.2022. Pyydämme lausumaan asiasta, mikäli katsotte, että kaivoslakiin esitettävät muutokset koskettavat kuntaanne.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kaivoslakia.

Esitys perustuu pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman strategiseen kokonaisuuteen ”Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuus- ja turvaava Suomi” ja sen tavoitteeseen 8 ”Parannetaan kaivosten ympäristönsuojelua”. Tässä esityksessä tavoitteena on esittää sellaisia ympäristönsuojelua parantavia säännöksiä, jotka liittyvät kaivoslain ja työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan.

Esityksessä on myös vastattu kaivolaki Nyt -kansalaisaloitteesta eduskunnan kirjelmässä annettuihin huomioihin. Lisäksi kaivosviranomaisen lupatoimintaa tarkennettaisiin myös asetustasolla, tämän vuoksi on esitetty valtuuksia antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia säännöksiä.

Esityksessä ehdotetaan paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi, että kaivosluvan myöntämisen edellytyksenä on kunnan hyväksymän kaava. Muun muassa paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantamiseksi esityksessä ehdotetaan lisäksi muiden elinkeinon huomioon ottamista nykyistä vahvemmin kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa. Esityksessä ehdotetaan kiinteistön omistajan aseman parantamiseksi ja alueen asukkaiden kokemien haittojen vähentämiseksi tiukennuksia malminetsintäluvan voimassaolon jatkamista koskeviin edellytyksiin, muun muassa maanomistajien suostumuksen edellyttämistä, kun malminetsintäluva on ollut voimassa kymmenen vuotta. Lisäksi esityksessä ehdotetaan tiedonsaantioikeuksien parantamista vuosittain pidettävillä avoimilla yleisötilaisuuksilla. Varaussäätelyyn esitetään useita muutoksia, muun muassa varausaluetta koskevan veronluonteinen maksun käyttöönottoa ja varausajan lyhentämistä.

Ympäristönsuojelun tason parantamiseksi kaivoslain mukaisessa sääntelyssä esityksessä ehdotetaan muutosesityksiä, joiden tarkoituksena on huomioida maisemalliset ja ympäristölliset

**Postiosoite**  
**Postadress**  
**Postal Address**  
Työ- ja elinkeinoministeriö

**Käyntiosoite**  
**Besöksadress**  
**Office**

**Puhelin**  
**Telefon**  
**Telephone**

**Faksi**  
**Fax**  
**Fax**

**s-posti, internet**  
**e-post, internet**  
**e-mail, internet**

PL 32  
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4  
Helsinki

0295 16001  
+358 295 16001

09 1606 2160  
+358 9 1606 2160

kirjaamo.tem@gov.fi  
www.tem.fi

sekä luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kysymykset entistä vahvemmin kaivoslain mukaisessa lupaharkinnassa. Esityksessä ehdotetaan myös muutoksia kaivoslain mukaisiin yleisiin periaatteisiin muun muassa, että kaivostoiminnan kaikissa vaiheissa toiminnanharjoittaja hyödyntää kaikki alueella tavatut kaivosmineraalit, jotka ovat toiminnanharjoittajalle teknistaloudellisesti hyödynnettävissä. Lisäksi esitys sisältää tarkennuksia viranomaisten neuvontavelvollisuuteen liittyvään sääntelyyn ja ilmoitusmenettelyä kiinteistön omistajan suostumuksella toteuttavalle malminetsinnälle. Esityksessä ehdotetaan tiukennuksia kaivoslain mukaiseen vakuussääntelyyn ja muutoksia kaivostoiminnan lopettamista koskevaan sääntelyyn siten, että kaivoksen vaiheittainen sulkeminen otetaan huomioon kaivostoiminnan aikana entistä paremmin ja kaivoksen lopullinen sulkeminen toteutetaan vastuullisesti.

Ympäristönsuojelun tason parantamiseksi hallituspuolueet ovat sopineet lisäksi malminetsintää koskevasta kiellostä kansallis- ja luonnonpuistoissa sekä valtion muilla luonnonsuojelualueilla sallitun malminetsinnän edellytysten tiukentamisesta. Nämä ehdotukset tulevat sisältymään luonnonsuojelulakia koskevaan hallituksen esitysluonnokseen.

Esityksessä ehdotetaan muutoksia saamelaisten oikeuksia alkuperäiskansana koskeviin säännöksiin, muun muassa täsmennyksiä luvan hakijan selvitysvelvollisuuteen. Lisäksi esityksessä ehdotetaan tiedottamista ja osallistumista koskevien säännösten osalta paliskuntien aseman yhdenmukaistamista.

Lain toimivuuden parantamiseksi esityksessä ehdotetaan muutoksia luvan siirtoa koskevaan sääntelyyn, kaivospanttietojen julkisuutta koskevaan sääntelyyn, kaivostoimitusta koskevaan sääntelyyn ja hallintopakkosääntelyyn.

Lupaviranomaisten voimavarojen osalta kaivosviranomaiselle tullaan vuoden 2023 valtion talousarvioon esittämään tarvittavia resursseja.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan x.x.2022.

## Tausta

Nykyinen kaivoslaki (621/2011) tuli voimaan 1.7.2011. Lain soveltamisesta ei ole vielä kattavia kokemuksia kaivostoiminnan osalta. Yhtään voimassa olevan kaivoslain nojalla annettua uutta kaivoslupaa ei ole vielä edennyt kaivostoimintaan asti. Voimassa olevan kaivoslain soveltaminen viranomaisessa on toistaiseksi pääosin rajoittunut malminetsintää, kullanhuhdontaa ja toimivien kaivosten lupien muuttamista tai lainmukaista täydentämistä koskeviin päätöksiin ja valvontaan.

Työ- ja elinkeinoministeriö aloitti 15.10.2019 kaivoslain uudistamishankkeen (tiedot Hankeikkunassa: [https://tem.fi/hankkeet-ja-saadossalvaimistelu\\_tunnuksella\\_TEM090:00/2019](https://tem.fi/hankkeet-ja-saadossalvaimistelu_tunnuksella_TEM090:00/2019)). Taustalla on edellä mainitut hallitusohjelman kirjaukset. Hankkeessa huomioidaan myös selvityshenkilön arviointi kaivostoimintaa ohjaavasta lainsäädännöstä sekä Kaivoslaki Nyt –kansalaisaloitteen eduskuntakäsittelyn yhteydessä esille nostetut näkökohdat. Hallitusohjelma ei edellytä kaivoslain kokonaisuudistusta vaan hallitusohjelman edellyttämiä muutoksia kaivoslakiin on mahdollista tehdä voimassa olevan kaivoslain yksittäisiä säännöksiä tarkistamalla. Kaivoslakiin ehdotettuja muutoksia on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä virkatyönä vuosina 2020–2022.

Elinkeinoministeri Mika Lintilä asetti 13.2.2020 hankkeen tueksi työryhmän, joka koostuu keskeisimmistä kaivosalan sidosryhmistä; ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, Saamelaiskäräjät, Lapin liitto, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes, Geologian tutkimuskeskus, Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, Suomen Kuntaliitto ry, Paliskuntain yhdistys, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK, Matkailu- ja Ravintolapalvelut MaRa ry, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Kaivosteollisuus ry. Työryhmän puheenjohtajana toimii työ- ja elinkeinoministeriön edustaja ja varapuheenjohtajana ympäristöministeriön edustaja. Työryhmän kokousaineistot ja muu valmistelussa käytetty materiaali on julkaistu työ- ja elinkeinoministeriön kaivoslakihankkeen sivuilla. (<https://tem.fi/kaivoslakityoryhman-kokousaineistot>).

## Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on ympäristönsuojelun tason parantaminen, kaivosten toimintaedellytysten varmistaminen sekä paikallisen hyväksyttävyyden ja vaikuttamismahdollisuuksien parantaminen. Lisäksi esityksellä parannetaan lupamenettelyjen toimivuutta.



## MUUTOKSENHAKUKIELTO

### Pykälä

71

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muu peruste, mikä?